

Dosta 23. IV. 1930

CERKVENI GLASNIK

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Izhaja zadnjo soboto v mesecu. -- Posamezna številka stane s prilogo „Vera in Življenje“ 2.- Din

Slapar Pavel:

Planine in dostojnost.

Lepo je na planinah poleti. Meščan to to posebno čuti. Zunaj v naravi ni dušičih tovaren, ni glušičega razbijanja, ni prahu in neznosne vročine, ampak je lep božji mir, čist zrak, solnce, prijazna in blagodejna prostost. Včasih smo teh božjih darov naravnost potrebni. Saj kar čutimo, kako nam samota dobro dene. Z veseljem se odtrgamo od vsakdanjega vrvenja, da v zbranosti in tihoti preživimo kak dan sami zase. Poživljeni in okrepčani se spet vrnemo v vsakdanjost. Duša je spet polna in telo močno. Kot svetle zvezde svetijo taki dnevi na obzorju našega življenja. Spomin nanje nas napravi krepke in vesele. Delo gre lažje od rok in še molitev je boljša, bolj od srca in bolj prijetna.

A v naših časih je do solnca in tihote težko priti, ne da bi kršili tujo posest. Zato gredo ljudje s takim veseljem na planine, kjer svet še ni tako s postavami ograjen. In vsak uvideven človek jim to veselje iz srca privoščiči. Da bi le tudi to iskali, česar njihova narava potrebuje. Potem bi ne bilo treba nikoli svariti in opominjati. Ali pot poštenja in lepega življenja je samo ena, ozka in strma, pota človeških slabosti pa so tisočera, gladka in zapeljiva. Le prevečkrat kdo misli, da more na kak prost dan, ko je upravičen odložiti par mučnih in nepotrebnih vezi, pretrgati obenem tudi vse tiste, ki držijo njegovo človeško dostojanstvo kvišku. In če se najde še družba, ki ne išče plemenitih užitkov, ampak samo nasitjenja svojih nagonov, pokvari in zapelje še dobre. Vse lepo in plemenito je pogaženo v blato grdobje. Radi vsega tega je beseda o dostojnosti na planinah potrebna, da si bi bilo mnogo boljše, ko bi bila odveč.

Kdor življenje po naših planinah in gorah pozna, ga ne more biti ravno preveč vesel. Res je, veliko število domačih turistov je vsega spoštovanja in časti vredno. Ali čednost je tiha in skromna in zato skrita in nepoznana. Javno mnenje tvorijo tisti, ki

meje pravega veselja prestopajo. Ker ne hodijo s pravim namenom na planine, jim srce išče razveseljevanja pri užitkih, ki pametne ljudi odbijajo. Kaj je treba toliko pijače ali gramofonov na planinah?! Mi gremo vendar zato v naravo, da se vsakdanjosti otresemo, da se v tihoti zberemo, da se v solncu in zelenju dušno in telesno okrepimo. Saj imamo vse civilizacije doma toliko, da nam gre na živce. Ali ni škoda oropati se za nedolžno veselje in lepoto, ki nam jo narava v razkošni meri kar ponuja. Mi pa hodimo z istimi potrebami in zahtevami, ki nas tlačijo v dolini, na planine in ne slečemo starega človeka. Koliko slabih zgledov in izkušenj imamo v planinskih kočah! Vse polno slabosti in neumnosti se mladi ljudje tam naučijo in navadijo. Nekateri so samo radi tega prišli do mnenja, da je planinstvo samo na sebi slabo. Pa ni tako! Pokažimo, da znamo biti plemeniti radi plemenitosti, dobri radi dobrega, pošteni radi poštenja in ne radi dobrih nauk, starišev, dobrega imena in drugih zunanjih oziriv. Tudi na planinah je Bog naš gospodar. Naše krščanstvo ne preneha nikjer in naša odgovornost pred Bogom je vedno ista v dolini in na planinah. Skrbimo mi domači turisti za dober sloves naših koč! Vzdržujmo mir in red! Zrel človek najde užitek v umerjenem veselju in poduhovljenem življenju, ne pa v jedi, pijači, harmoniki, gramofonu, plesu in preglasni družbi. Skušajmo domači planinci z neoporečnim obnašanjem dvigniti ugled naših planin! Če domači gospodar gleda na snažnost svoje hiše, se tudi tujec ne upa v njej pljuvati. Ravno tako je na planinah. Saj to ni nič težkega. Naša narava sama nas v to navaja, kar nam božje in cerkvene zapovedi zapovedujejo, s tem da nas drugi dan ne obtožuje radi nepotrebnih bolečin v glavi, želodcu in žepu. Izpolnimo plemenita navodila naše vesti, ki nas vedno prav svari in vodi. Če ustvarimo dober sloves našim kočam, bodo tudi od drugod prihajali le plemeniti in iskreni turisti. Lahkoživci in plitvi ljudje tja ne zahajajo, kjer vedo, da ni zanje. Enako se z enakimi družji!

(Konec prihodnjič.)

† **Nadučitelj Jožef Kragl,**

prvi stalni voditelj trziške šole od 6. oktobra 1879 do 27. decembra 1905.

(Konec.)

Pozno zvečer dne 27. dec. sem prišel v Tržič in pokleknil k mrtvaškemu odru, na katerem je počivalo mrtvo truplo predobrega očeta... Mati mi je v solzah povedala, da je ob pol 3. uri zjutraj izdihnil svojo blago dušo. Bil je to godovni dan sv. Janeza Evang., ki je bil l. 1905 ravno na sredo, torej na sredo, ki je določena v počesčenje sv. Jožefa, patrona očeta, ki je celo svoje življenje ravno sv. Jožefa zelo goreče častil in ga vedno prosil za srečno zadnjo uro. Smrtni boj — kakor mi je potem usmiljenka S. Jožefa Lavrič pravila — ni bil težak: mirno je zaspal in se prebudil v večnosti. V petek dne 29. dec. 1905 je bil pogreb ob 10. uri zj. s slovesno črno sveto mašo, katero je služil preč. g. župnik Franc Špendal ob asistenci ted. trziških kaplanov preč. g. J. Barle-ta in preč. Laonarda Zupan-a; pri stranskih oltarjih trziške cerkve pa so med tem maševali za svojega učitelja in dobrotnika duhovniki-domačini, ki so bili nekdanji njegovi učenci. V tihi preprostosti se je vršil pogreb očeta, brez nagrobnih govorov, brez zunanje sijaja se je skončal le s pesmijo žalostinko.

„Slovenec“ z dne 30. dec. 1905 je napisal: „Spomenica na grob g. Josipu Kragl-ju, nadučitelju v Tržiču. Ni ga več med nami vzornega učitelja, skrbnega vzgojitelja, vestnega kristjana. Trziška šola žaluje ob nenadomestljivi izgubi. Z občudovanja vredno vnmemo in požrtvovalnostjo se je trudil blagi pokojnik za povzdigo trziške šole dolgih 26 let. Danes zavzema ta šola odlično mesto med ljudskimi šolami na Kranjskem. Le en glas gre po Tržiču: Škoda za dobrega gospoda! To so bili gospod, kateremu smo lahko izročili svoje otroke v vzgojo. S paznim, pravim očetovskim očesom je gledal blagi pokojnik na njemu izročeno mladino. Z očetovsko strogostjo je zatiral plevel, a z materino ljubeznijo gojil čednost v srcih mladine. In ni ga več — skrbnega vrtnarja. S paličico v roki — gledali smo — slabotnega moža, kako je stopal vsako nedeljo in če mu je čas pripuščal tudi ob delavnikih k sv. maši. Smrtno kal boleznij je že nosil g. vodja v svojem telesu, a svete maše ob nedeljah ni izpustil, dokler ga ni položila huda bolezen na posteljo. S paznim očesom je opazoval vedenje šolske mladine v cerkvi. In sedaj — zapuščen je prostor

v cerkvi — določen za gg. učitelje. Njega ni! Večkrat je potožil blagi pokojnik nad mlajšim učiteljstvom, ki tako lahkomišljeno zapušča svoj vzor — prvega učitelja in mladinoljuba Gospoda Jezusa. Svetnega odlikovanja za svoje neumorno delovanje na tukajšnji šoli ni prejel, ker je bil preskromen in je živel le za šolo; a upamo, da mu je večni Sodnik trnjevo zemsko krono že-spremenil v krono zasluženega veselja. Počivaj v miru, blagi prijatelj — učitelj!“

Vidic Franc:

„Živa bresa.“

(Spomini trziškega kovača.)

Vedno in vedno se človek rad spominja na svoja mlada leta, na pretekle čase in razne dogodke, posebno na take, od katerih je imel želodček nekaj koristi. Prosim, tega pa ne pišem zato, da bi morda kdo mislil, da se mi sline cede, ali da bi morda rad zopet jedel in pil. O ne! Ampak zato, da bi Vam, dragi bralci, pokazal, da so se tudi v prejšnjih časih ljudje po svoje zabavali in veselili.

Ne mislite, da je bilo nekdanj toliko pred-pustnih vesellic, kot dandanes. A, kaj še. Če so morda „purgarji“ napravili kako pred-pustno veselico, to je bilo vse. A imeli so takrat druge običaje in navade, vsak letni čas je prinesel svoje, da so se ljudje zabavali.

Spomladi, na delopust Sv. Rešnjega Telesa so imeli kovači takozvano „udinvanje“. Takrat so se pomočniki zavezali, da bodo celo leto delali pri dotičnem mojstru, kate-rega so si takrat izbrali. Seveda jim je po-tem mojster postregel s slanino in vinom. Poleti so zopet imeli kovači na nedeljo po Sv. Lovrencu svojo „kovaško nedeljo“. Ta-krat je povabil vsak mojster svoje pomoč-nike na „fruštek“. Postregel jim je z bržo-lami in bržanko, manjkalo pa tudi ni drugega vina, tako da je ta „fruštek“ trajal skoro celo dopoldne. V jeseni so pa imeli splošno vsi rokodelci, seveda vsak pri svojem moj-stru, takozvano „mešolvanje“. To je bilo ravno o sv. Mihaelu. No, takrat pa je bilo tudi imenitno! Na mizo so prišli „krapi“, preimenitna jed! Jaz ne vem prav za niko-gar, da bi bil s „krapi“ skregan. Potem je prišla na vrsto opresna repca, v kateri se je kuhalo koštrunovo meso. To je bila tudi izvrstna jed (če ne verjameš, pa enkrat po-skusi). Da ni manjkalo božje kapljice, je samoposebi umevno. Včasih jo je bilo celo preveč. Pa vsak si je mislil: „Zdaj naj ga cuknem, dokler ima to ceno!“

Pozimi je bila pa „živa bresa“. Ker je bila od vseh „toflnov“, kar sem jih tukaj navedel, „živa bresa“ najimenitnejša, se pomudimo pri njej malo dalj časa.

Pred zadnjo predpustno nedeljo je četrtek, ki mu pravimo „ta debeli četrtek“. Na ta četrtek je vselej padla „živa bresa“. Kajne, dragi čitatelji, to so imenitna imena, pri katerih bi se človek nehote odkril, ko že samo imena povedo kaj zahtevajo. Ako si šel na debeli četrtek po tržiških kuhinjah, si lahko mislil, da bo v vsaki hiši svatba.

Ob šestih zvečer si videl, kako so šli delavci vsak k svojemu mojstru, vsi resnih obrazov in globoko zamišljeni. Vsak je pre-mišljeval, kaj in kako bo govoril, da se bo pokazal čimbolj modrega in da ne bo končno ustrelil kakega kozla. Kajti taka reč se ni pozabila leta in leta. Ker ljudje takrat še niso čitali toliko časopisov, se tudi niso zanimali, kaj se godi po svetu, tembolj so pa preresetavali domače dogodke. Če pa je kdo na tak dan, kot je bila „živa bresa“, nevede ali v pijanosti kakega kozla ustrelil, se to ni pozabilo 50 let in še več. Nikomur pa ni bilo po volji, da bi ga hudomušneži vedno dražili, zato se je vsak poprej dobro pripravil.

Ko so se končno vsi zbrali pred hišo, so jo mahnili počasi in boječe, z velikim spoštovanjem v hišo ali sobo, kjer sta jih gospodar in gospodinja z velikim veseljem sprejela. Vsakemu sta odkazala določeni prostor, seveda vse po „šaržah“.

V začetku so bili vsi bolj tiho, le gospodar in gospodinja, ali, kakor so ji rekli „frava“ sta imela besedo. Prva „rihta“, ki je prišla na mizo, je bila velika skleda ješprenja, v katerem so brcali prašičevi krem-peljci. Dasi je povabljenec jed zelo dišala, so se držali kot kmečke neveste in nihče ni hotel pričeti prvi. Šele na dolgo prigovarjanje „frave“, so se ojunčili in pričeli jesti.

(Dalje prihodnjič.)

To in ono.

Nedostojna ženska moda je bila v zadnjih letih že opetovano obsojena od sv. Cerkve. Sam sveti oče je že ob raznih prilikah zavrgel in najostreje obsodil, ker si tudi katoliške žene in dekleta polagoma prisvajajo nedostojno modo, ki žali žensko čast in lepoto, je v časno in večno pogubo. Sveta kongregacija koncila je letos izdala tozadevna važna navodila. V teh navodilih so pozvani župniki, pridigarji, stariši in vzgojitelji naj nastopajo, prepričujejo, svare in opominjajo, da naj ženske nosijo obleko,

ki razodeva sramežljivost in je kras in varstvo kreposti. Dekletom in ženam, ki nosijo nedostojno obleko, naj se odkloni sveto obhajilo in botrstvo pri sv. krstu in sv. birmi in če je treba naj se jim zabrani celo dostop v cerkev. — Toliko iz navodila svete kongregacije. Ženski spol naj glede mode upošteva besede sv. Pavla: „Žene naj bodo v dostojni obleki in naj se zaljšajo s sramežljivostjo in skromnostjo in dobrimi deli, kar se ženam, ki hočejo biti bogaboječe, spodobi“. (1 Tim. 2, 9, 10.)

Majniška pobožnost se bo vršila vsak dan, tudi ob nedeljah, zvečer ob tričetrt na osem. Ob nedeljah in praznikih ter na prvi in zadnji dan maja bo šmarnični govor in pete litanije Matere božje, druge dni bo pa šmarnično berilo in tihe litanije. Kadar bodo pete litanije, naj slavo Mariji prepeva vsa cerkev!

Številni nageljni in drugo cvetje, ki so ga tudi letos oskrbele vrle gospe in žene, je v polni krasoti čuvalo v božjem grobu božjega Zveličarja in v veselem sijaju je žarelo na glavnem oltarju ob lepih praznikih. Naj bo Zveličar plačnik!

Prvo sveto obhajilo otrok bo moralo biti letos že v maju, če se pouk na šolah neha poprej kot običajno, kar je sedaj govorica. Oznanjeno bo vse potrebno pravčasno v cerkvi.

Nagrade varčevalcem. V nedeljo dne 6. aprila je imela naša „Hranilnica in posojilnica“ občni zbor. Bilanca je pokazala letos zopet velik napredek. Prometa je bilo čez 37 milijonov dinarjev. Varnost naloženega denarja je v tej hranilnici pač velika in popolnoma gotova. Razveseljivo je, da ima ta naša hranilnica posebno velik krog manjših varčevalcev. V smislu lanskega razglasa so bile za varčevalce na tem občnem zboru izveličene tudi nagrade. V zavite listke so bile napisane vse številke hranilnih knjižic, ki so imele 1. novembra 1929 naloženih en tisoč dinarjev. Po občnem zboru je izveličel od številnih listkov član nadzorstva vpričo vseh zborovalcev sledeče številke: 3551, 2966, 2755, 3392, 2865, 3681, 1357, 3021, 3319, 3442, 3599. Med imejitelje hranilnih knjižic teh števil se razdeli dva tisoč dinarjev tako, da dobi najprvo izveličena številka 3551 en tisoč dinarjev, vse druge številke pa po en sto dinarjev. — Enake nagrade bodo razdeljene tudi ob občnem zboru leta 1931. Pogoji, da kdo pride v poštev: Do prvega januarja 1931 mora imeti vloženi na hranilni knjižici ali na tekočem računu en tisoč dinarjev. Novi varčevalci na plan!

Na tuberkulozi boleha, na podlagi nepopolnih statistik, med Slovenci okrog 50.000 ljudi. Poprečno jih podleže na leto tej bolezni okoli 2800. To je res naša ljudska bolezen. V Ljubljani se je za pobijanje te zavratne bolezni ustanovila Osrednja protituberkulozna liga, ki hoče razgibati ves narod za pobijanje te strašne bolezni. Namen lige je res samaritanski in ga bo pač vsak po svojih močeh rad podpiral.

Za naše pokopališče velja stalno pravilo: Vsak grob naj bo vedno snažno urejen in za vsako preuredbo je treba predhodnega dovoljenja župnega urada!

Varovanci na Skall priredijo, za poklonilo svojim dobrotnikom, tudi letos na belo nedeljo popoldne ob treh akademijo s sledečim sporedm: 1. Ekspresni vlak v pozdrav prihaja. 2. Kratek nagovor predsednika Vincencijeve konference, župnika. 3. Na trgu (kratek prizor). 4. Palčki in gobice (petje in rajanje). 5. Mala mamica (samospev). 6. Mladi junaki. 7. Cirkus (kratek prizor). 8. Bogata gospa pred nebeškimi vrati (kratek prizor). 9. Rajanje s traki. 10. Zaključna slika. — Da bo mogoče v dvorani vzdržati red, se bodo izdajale vstopnice. Ta želja je prišla iz vrst dobrotnikov samih. Dvorana „Našega doma“ je bila za tako priliko še vedo polna, gotovo bo tudi letos! —

Oznanila za majnik.

1. **Sv. Filip in Jakob**, apostola. Ob 6. uri farna, orglana sv. maša. Ob 9. uri pri sv. Jožefu sveta maša s pridigo za krščansko delavstvo. Vse verno delavstvo je vabljeno, da se sv. maše pri sv. Jožefu v obilnem številu udeleži. Zvečer ob 7.45 pričetek šmarnične pobožnosti s šmarničnim govorom in slovesnimi litanijami Matere božje.

2. **Prvi petek v mesecu** z običajno jutranjo pobožnostjo.

3. **Najdenje sv. Križa**. Ob 6. uri farna, orglana sv. maša.

4. **II. nedelja po veliki noči, prva v mesecu in prazniški spomin sv. Florijana**, ki je obljubljeni praznik za vso našo župnijo. Pred šesto sv. mašo, ki je z blagoslovom, skupno sv. obhajilo za moške. Ob osmih sv. maša za požarno brambo. Ob devetih se prične pomikati procesija po navadni poti, takoj po procesiji je slovesna sv. maša z leviti. Ves teden, to je od 4. do 10. maja je zjutraj ob šestih v smislu obljube, sv. maša z blagoslovom.

7. **Varstvo sv. Jožefa**. Ob 5. uri sv. maša pri sv. Jožefu.

11. **III. nedelja po veliki noči**. Ob desetih bo sv. maša s pridigo, namesto v župni cerkvi, v cerkvi sv. Jožefa.

18. **IV. nedelja po veliki noči**. Službe božje kot navadno.

25. **V. nedelja po veliki noči**. Službe božje kot navadno.

Križev teden. V ponedeljek gre procesija k sv. Jožefu, v torek k sv. Ani, v sredo k sv. Juriju. Odhod iz župne cerkve je vse tri dni takoj po šesti sv. maši, to je ob pol 7. uri. Te tri dni bo v župni cerkvi prva sv. maša ob pol 6. uri, druga ob 6. uri.

29. **Vnebohod Gospodov**, zapovedan praznik. Ob 6. in 10. uri sv. maša z dvema blagoslovoma Ob 10. uri slovesna sv. maša z leviti. Pred deseto sv. mašo se vršita običajni procesiji iz Doline in od Sv. Ane.

30. **Pričetek devetdnevnice na čast Svetemu Duhu**. Po šmarnicah se bo vršila vsak večer tozadevna molitev.

31. **Sklep šmarnične pobožnosti**. Zadnji šmarnični govor, slovesne litanije in zahvalna pesem.

Shode cerkvenih organizacij nadomestujejo v majniku šmarnični nedeljski govori.

Šolska sv. spoved: Za meščansko šolo: 10., za dečke osnovne šole: 17., za deklice osnovne šole: 24. Vedno popoldne ob treh in drugo jutro po osmi sv. maši skupno sv. obhajilo.

Župnijska kronika za marec.

Marca v naši župniji rojenih: 6.

Marca v naši župniji poročenih:

1. **Ahačič Kristijan**, delavec, Tržič št. 18 in **Kočvar Marija**, služkinja, Tržič 91, poročena 1. marca.
2. **Bric Stanko**, hlapec, Slap št. 41 in **Lombar Frančiška**, delavka, Slap št. 91, poročena 2. marca.

Marca v naši župniji umrli:

1. **Golmajer Marjeta**, vdova-užitkarica, roj. 12. 7. 1846, umrla pri Sv. Ani št. 15, dne 2. marca.
2. **Mrtvorojenec**.
3. **Dobrin Alojzija**, vdova-zasebnica, rojena 18. 6. 1850, umrla v Tržiču št. 18, dne 19. marca.
4. **Toporiš Franc**, bivši lovski čuvaj, roj. 3. 4. 1858, umrl v Tržiču št. 192, dne 22. marca.
5. **Valjavec Lovro**, posestnik in žagar, rojen 6. 8. 1862, umrl na Bistrici št. 29, dne 23. marca.

Marčna poročila od drugod:

1. **Puntar Franc**, rojen v Tržiču št. 117, dne 26. 5. 1902, poročen pri Sv. Petru v Ljubljani, dne 2. marca s **Kršmanc Drago**.
2. **Zupan Janez**, rojen pri Sv. Katarini št. 43, dne 3. 2. 1894, poročen drugič v Kranjski gori dne 2. marca z **Jereb Ivano**.
3. **Ješe Anton**, posestnik in čevljarški mojster, Tržič št. 33 in **Globočnik Lucija**, čevljarska mojstrica, Tržič št. 60, oklicana v Tržiču, poročena 2. marca v Ljubljani-Trnovo.

Širite „Cerkveni Glasnik!“

Za predstavnika in založnika: **Anton Vovk**, župnik v Tržiču. Za urednika v Ljubljani: **Dr. P. Gvido Rant**, O. F. M. Za Zadržno tiskarno v Ljubljani: **Srečko Magolič**.